

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VI. Excutiuntur ejus errores de anima Christi:

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A modo fuerit: eo tamen non respexit Origenes, sed ad itiones illas, & rediciones crebras ad homines, cum varijs indutus formis, & per varias loquens personas mandata illis Dei parentis Christus deferebat; precipue vero, cum Legem Moysi tradidit, iuxta illud Apostoli: Quid igitur Lex? Propter transgressiones posita est, donec veniret semen cui promiserat, ordinata per Angelos in manu mediatoris. Mediator autem nuius non est: Deus autem unus est.

V. Referendum id esse ad Moysen licet arbitrati sint nonnulli, Christo tamen accomodant Chrysostomus, & Hieronymus qui totam & ipse, illud Pauli interpretans, Origenis doctrinam amplexus est. Sic enim ait: Postquam ob nostram salutem de Virginis utero dignatus est nasci, Dei & hominum homo Christus Iesus sequester est dictus. Antequam vero humanum corpus assumeret, & esset apud Patrem in principio Deus Verbum, ad omnes sanctos, ad quos factus est sermo Dei, Enoch videlicet, Noë, Abraham, Isaac, & Jacob, & postea Moysen, & cunctos Prophetas, quos Scriptura commemorat, sine additamento hominis, quem necdum assumerat, mediator tantummodo nuncupatur. Sed & Episcopi illi sex orthodoxi Antiochenæ Synodi Origenis expositionem fecuti sunt in Epistola ad Paulum Samosatenum: ἀλλὰ μὲν, inquit, ἔ τον νόμον ὁμοίως μὲν οὐ φαίνομεν διδοῦναι, ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς ὁ ἀπόστολος διδάσκει λέγων: τί ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμετέρου ἰησοῦ χριστοῦ ἠκούσαμεν, ὅτι ἐλάθη τὸ ἀπέρμεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τὰς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ ματῶν. ματῶν γὰρ ἀλλοῦ ἐστὶν ἰσχυρὸν οὐκ ἐστὶν, ἀλλ' ἐστὶν, ἢ τὸ ἐν διδακτοῦς οὐκ ἐστὶν, ταῦτα ἴσα ἡμετέροις. ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἀγγέλων ἐν φωνῇ πνεύματος ἐστὶν ἡ βλάστη, &c. Quinetiam & Legem similiter Moysi dicimus fuisse datam, inuisibile Filio Dei, quem admodum docet Apostolus dicens: Quid igitur Lex? transgressionem gratia posita est, donec veniat semen cui promissum fuerat, ordinata per Angelos in manu mediatoris. Alium enim mediatorum nescimus Dei & hominum præter hunc. Hæc enim dicitur à Moysæ. Visus est autem ei Angelus in flamma ignis ἐν rubo. Aliter autem accepta sunt ab Arianis illa Apostoli, quæ adduximus; ideo enim multum Christum esse dicebant, quod naturam quamdam mediam hominem inter & Deum fuisset sortitus, illo quidem inferiorem, homine vero superiorem.

VI. De anima Christi multiplex fuit Origenis error; ac multiplex quoque adversus eum Patrum querela & criminatio. Sententia illius hæc est, quantum ex ejus scriptis licet intelligere: animam Christi cum animabus hominum reliquis longe ante corpora à Deo procreatam, liberoque itidem ut alias instructam arbitrio, cum eximio Auctoris sui amore pro cæteris animabus teneretur; similisque aliarum per naturam, Verbi similis esset per virtutem, tam firmiter ei sese applicuisse, ut tota ab eo recepta, vel totum recipiens, idque substantialiter, unus cum eo spiritus efficeretur: hanc autem conjunctionem ad assumendam carnem aditum Verbo munivisse, cum divina alioqui natura humanæ absque medio aliquo adherere neutiquam posset: tam arctum autem fuisse Verbum inter & animam hanc, seu ut habet Damascenus, mentem (quod magis convenit doctrinæ Origenis, nam ex mentibus animas tum solum existimavit fieri, cum ex charitatis ardore refrixerunt, quod de mente, seu anima Christi minime opinatus est) vinculum, ut vitij, à quo maxime divina abhorret natura, minime capax esset; atque ita quod in arbitrio erat positam, longè usus affectu iam versum esse in naturam, ut à peccato penitus esset immunis: aliter igitur in Prophetis & Apostolis fuisse Verbum, aliter in Christo; illis enim per hæc & moralem conjunctionem, Christo per immaculatam federationem & hypostaticam adhæsisse: ac nos proinde si singularem animam Christi adversus Deum amorem, quo Deum in se recipere merita est, imitemur, Christi quoque pro rata effectum iri participes. Quibus asserendis hæc Davidis testificatione utitur ἐ Πσαλμ. 4. 8. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo latitæ pro consoribus tuis. Totam porro istam Origenis disertationem iidem propemodum repetitam verbis reperias in postremo capite Libelli De Deitate & Incarnatione Verbi, ad Ianuarium; qui libellus Origenianis fragmentis fere constat, & ad calcem quartæ Tomi Augustini adjungi solet. Atque hanc doctrinam, quantumvis absotnam, avide arripuerunt Pelagiani, & propugnarunt. Locorum Origenis, quibus ea continetur, primus extat Tom. 1. in Iohann. p. 35. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν πνεῦμα (ὡς οὐκ ἐστὶν) ὁπίσσω ἰωάννην ἱερομόνυμον, ἢ ἡμετέροις ἀπὸ τῆς ἡμετέρας, καὶ τὰς αὐτῶν ὡν, ἢ τὰ διδασκάλων καὶ τῶν ἀποστόλων ἢ ἡμετέροις θεοῦ, ἢ τῆς θεότητος αὐτῶν ἀπαρτιζομένων, πνεύματι πνεύματι ἢ ἐν μέρει ἡμετέροις. Alter habetur Tomo 20. sequenti, pag. 307. οὐκ ἀξίωτον ἢ ἰστίον ἢ τόπον, ἢ εἰς τὸ αὐτὸ ἰστίον λόγον. τὰ γὰρ ἡμετέροις τῆς αὐτῆς ψυχῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τυχεύουσα τυχεύουσα, ἐν δευτέρῳ καὶ πνεύματι ἡμετέροις, καὶ αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν. τοῦ ἀποστόλου λατὸν τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ ἡμετέροις τὸ ἐν τῇ μέρει ἡμετέροις. Libro vero 2. de Princip. cap. 6. & libr. 1. contr. Cels. fusius idem tractat argumentum, mentemque suam diserte proponit; quæ quoniam æquo prolixiora sunt, ut Lectorum occurratur fastidio, referre supersedeo. Adducemus ea solum, quæ à libro eodem αὐτῶν depromsit Iustinianus ad calcem Epistolæ ad Menam: ἡμετέροις ἐστὶν ἡμετέροις, καὶ ἀδραστηρικῶς τῆς τῶν ἡμετέροις, ὡς ἡμετέροις ὁ πνεύματος λόγος. ἡμετέροις ἀποστολῶν, καὶ ἡμετέροις ἀποστολῶν, ἡμετέροις ἡμετέροις ὁ πνεύματος, ὁ πνεύματος οὐκ ἐστὶν ἀδραστηρικῶς ἡμετέροις καὶ ἡμετέροις, ἡμετέροις δὲ τὸ μὲν τῆς καὶ ἡμετέροις ἡμετέροις.

νόμου τοῦ νόμου καὶ τοῦ νόμου ἀνάστα. Idcirco & homo factus est Christus, suo merito hoc sortitus, A ut Prophetateatur, inquit: Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo letitiae praeparatibus tuis. Decebat siquidem illum qui nunquam ab Origenio separatus est, coexistere Origenio, & una cum ipso conglorificari.

VII. Quod si quis falsis illis Origenis assertionibus commovetur vehementius, sic praefatum cum fuisse sciat, antequam ad explicandum Incarnationis mysterium accederet: Quae quidem in aures humanas proferre, & sermonibus explicare, longe vires vel meriti nostri, vel ingenij ac sermonis excedit. Arbitror autem quia etiam sanctorum Apostolorum supergrediat mensuram: quinimo etiam fortassis totius creaturae caelestium Virtutum eminentior est Sacramenti istius explanatio. De quo nos non temeritate aliqua, sed quomodo ordo loci deposcit, ea magis quae fides nostra continet, quam humanae rationis assertio vindicare solet, quam paucissimis proferemus, suspiciones potius nostras, B quam manifestat aliquas affirmationes in medium proferentes. Quae à Rufino adtexta suspicarer, si non de rebus obscuris disputaturus Origenes ita praefari soleret.

VIII. Nihilominus tamen ne sic quidem multorum criminationibus fuit immunis. Carpit ipsum Theophilus in 1. Pasch. Epist. quod ad animam Christi retulerit istud Pauli Philipp. 2. 7. Non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens: unde concludit Christi animam aequalem Deo Origenem credidisse, ac aequales proinde hominum animas, quae ejusdem sunt substantiae ac anima Christi, ipsiisque Verbum neutiquam ad terrena, sed solam ejus animam venisse. Atque utinam vel ipsa Origenis verba representasset Theophilus, vel ad ipsa loca unde haec excepta sunt, digitum intendisset; facilius quidem & certius Origenis sensum pervideremus; vereor enim ut vehementi concitatus odio, sic enim erat, satis bona fide cum Adamantio egerit. Certum est, cum semetipsum exinaniret Christus, nihil detrimenti passam ejus divinitatem, sed solam humanitatem laboribus fuisse obnoxiam; cujus cum praecipua pars anima sit, angustias illa sustinuit & dolores, ac exinanita proinde hoc sensu dici potest, & è summo illo felicitatis gradu dejecta, quo potius fuisse illam censuit Origenes, cum irrupto amoris nexu Deo conjuncta, nondum humano corpori sese immerisset. Quod ait ergo Apostolus: Hoc intelligat unusquisque in nobis, quod & in Christo Iesu; qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens, facili negotio explicatur ad mentem Origenis. Christum ait Paulus cum in forma Dei esset, Deoque aequalis, non juxta humanitatem, sed juxta naturam suam divinam; seipsum exinanivisse, & servi formam accepisse, non juxta divinitatem suam, sed juxta humanam naturam, cujus priorem anima locum tenet. Quo referendum illud Christi: Tristis est anima mea usque ad mortem. His in accommodum sensum ita deflexis retunditur Theophili oppugnatio, cum praeterea satis aliunde constet pro certo habuisse Origenem Verbum Dei carnem in Christo fuisse factum. Millium instar erit unum id ejus testimonium è Proemio in libr. De princip. Species vero eorum quae per predicationem Apostolicam manifeste traduntur, istae sunt . . . . . quia Iesus Christus ipse qui venit, ante omnem creaturam natus ex Patre est. Qui cum in omnium conditione Patri ministrasset (per ipsum enim omnia facta sunt) novissimis temporibus seipsum exinanivens homo factus est: incarnatus est cum Deus esset, & homo mansit quod Deus erat, &c. Nisi quis forte haec à Rufino depravata causetur. His subnectit Theophilus, cum dixerit Origenes Verbum dictam Deo de Verbo, quod animarum amor in Deum, & charitas retraxerit, persuasum ei consequenter fuisse animam Christi pristinum remississe amoris in Deum fervorem. Futilis ac nugatoria hominis impotentis cavillatio. Cui consimilem alteram habet Guido Carmelita, cuique adsonat ista Paganini Gaudentij ratiocinatio. Anima propter peccata, juxta Origenem, corpora subeunt; anima ergo Christi peccatum admisit. Ac si quis illud Prophetarum: Omnis homo mendax, usurpantem nunc aliquem velut sacrilegum redarguat, quod Christus homo sit, ac mendacem proinde dixerit. Ac si non aliquas etiam animas ad officia hominibus exhibenda deputasse Deum Origenes sibi finxerit, ut inferius demonstrabimus. Iustinianus vero hoc ipsum Origenis delirium exagitans in Epistola ad Menam, his Athanasij utitur verbis: ἐνώτατος ἀπαγορεύων) ἐκείνῳ πάλτις εἰ νομίζοιτο ὡς εἰς ἴβριος ἔξ) τῶν εἰς ἡμῶν σαφῶς, & ὡς τοῦ τοῦ ἰσχυροῦς ἡδὲ καὶ ἀποπέσει, ἡ δὲ ἰδὸν λόγος, καὶ ἐν αὐτῇ ὡς εἰς ἐπιδημίας ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦς. Merito sese damnabunt omnes qui existimant ante Mariam esse carnem quae ex ea est; ac ante eam habuisse animam humanam Deum Verbum, & in ea ante adventum semper fuisse. Quibus non tam perstringi videtur Origenes, quam Apelles, alijque qui Christum de caelo carnem detulisse censebant. In nefarium autem Origenis, quod exposuimus, dogma secundum suum & tertium intentat anathematismum Iustinianus ad calcem Epistolae ejusdem ad Menam. Quod ad illam spectat animarum ἀειπαροῦς, unde haec Origenis manaverunt de anima Christi commenta, de ea infra disputabimus. Inde sane pestiferam haeresim suam constasse videtur Theodorus Mopsuestenus, & post eum Nestorius; inde & adductum Eutychem conjecit Leo Papa in Epistola ad Iulianum Coensem, ut duplicem Christi na-

Quid Carm. in Summa de Her. in Hav. Origenis. Gaudent. in libr. De comparatione Dogmat. Origenis in Philosophia Platonic. Athanasij in Epistol. ad Euzebium.

F